

від 13 груд. 2022 р. № 2839-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2839-20#n62>.

6. Рішення Європейського суду з прав людини «Летельє проти Франції» від 26 черв. 1991 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/155285__155285.

7. Рішення Європейського суду з прав людини «W. проти Швейцарії» від 26 січ.1993 р. URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=29>.

Сарібекаєн Юлія Артурівна,
аспірант докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТА НЕЗАКОННОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ НАДАННЯ КОСМЕТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

За останні роки сфера надання косметологічних послуг почала стрімко розвиватися та й надалі набирає все більшого попиту. Зокрема, необхідно відмітити, що почали з'являтися нові судові спори, які виникли у результаті надання (використання) косметологічних медичних послуг.

Аналізуючи це питання та чинну нормативно-правову базу, виникає необхідність урегулювання зазначеної проблеми на законодавчому рівні. Проте одночасно необхідно зазначити, що кримінальні правопорушення у сфері надання косметологічних медичних послуг також потребують додаткового аналізу та врегулювання, оскільки з цією проблемою стикаються систематично, але питання залишається недостатньо дослідженим.

З огляду на те, що сфера надання косметологічних послуг знаходиться на стадії розвитку, механізм та система розслідування кримінальних правопорушень у цій сфері також перебувають на етапі дослідження та потребують впровадження нових рекомендацій.

Кримінальні правопорушення у сфері косметологічних послуг можна кваліфікувати за статтею 138 Кримінального кодексу України «Незаконна лікувальна діяльність» [1]. Проте виникає багато суперечливих питань з приводу встановлення факту кримінального правопорушення у даній сфері та методики його розслідування.

На практиці гостро постає питання встановлення факту кримінального правопорушення. Зокрема, це обумовлено тим, що косметологічні послуги поділяються на декілька інших видів надання послуг. Наприклад, відрізняють естетичну косметологію, ін'єкційну косметологію, апаратну косметологію тощо. Головна проблема полягає в тому, що лише певний вид діяльності потребує наявності

відповідної ліцензії, через що встановити порушення та притягнути особу до відповідальності стає майже неможливим. Згідно з чинним законодавством України заняття лікувальною діяльністю потребує отримання спеціального дозволу.

Аналізуючи викладене, виникає питання, а чи будуть відноситися до лікувальної діяльності косметологічні послуги, які не вимагають отримання відповідної ліцензії. Адже розкриваючи термін «незаконна лікувальна діяльність», ми отримуємо наступне його значення: заняття лікувальною діяльністю без спеціального дозволу, здійснюване особою, яка не має належної медичної освіти [2]. Що робити, якщо надання певних косметологічних послуг не вимагає від фахівця медичної освіти, а результат цих послуг завдав особі (потерпілому) певної фізичної, моральної чи матеріальної шкоди?

Відповідно до чинного класифікатора професій [3] існує така професія як фармацевт-косметолог (код – 2224.2). Пропонуємо проаналізувати завдання та обов'язки фармацевта-косметолога, а також визначити його кваліфікаційні вимоги.

Згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників [4] на фармацевта-косметолога покладається ряд обов'язків, серед яких зокрема є: здійснення контролю якості лікарських та лікарських косметичних засобів у відповідності з вимогами норм чинного законодавства; розробка методик контролю якості лікарських та косметичних засобів з використанням фізичних, хімічних, фізико-хімічних, біологічних, мікробіологічних, фармакотехнологічних та органолептичних методів контролю; здійснення моніторингу ефективності та безпеки застосування лікарських та лікарських косметичних засобів; консультування населення з питань раціонального застосування косметичних засобів, косметологічних процедур; клієнтів косметологічних закладів з питань раціонального і дієтичного харчування; надання неінвазивної косметологічної допомоги, у тому числі апаратної, крім як за медичними показаннями; проведення стандартизації та сертифікації парфумерно-косметичної продукції, контролювання якості, дослідження ефективності та безпеки парфумерно-косметичних засобів; постійне удосконалення свого професійного рівня.

Звертаємо увагу на те, що удосконалення професійного рівня відносять до обов'язків даної категорії професій на законодавчому рівні. Проаналізувавши вищезазначений перелік обов'язків, можна зробити висновок, що на фармацевта-косметолога не покладається діяльність, яка пов'язана з інвазивною допомогою, тобто фахівець не надає послуги з медичних процедур, що пов'язані з проникненням через природні зовнішні бар'єри організму (шкіра, слизові оболонки).

Крім того, у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників зазначені кваліфікаційні вимоги. Зокрема, професія

фармацевт-косметолог поділяється на декілька категорій, а саме фармацевт-косметолог, фармацевт-косметолог II кваліфікаційної категорії, фармацевт-косметолог I кваліфікаційної категорії та фармацевт-косметолог вищої кваліфікаційної категорії. До всіх зазначених категорій висуваються такі кваліфікаційні вимоги як вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація», спеціалізація 226.01 «Фармація», освітня програма «Технології парфумерно-косметичних засобів», або у галузі знань 1202 «Фармація» за спеціальністю «Технології парфумерно-косметичних засобів», або напряду підготовки 1102 «Фармація» за спеціальністю «Технологія парфумерно-косметичних засобів», а також проходження інтернатури.

Враховуючи зазначене, ми можемо зробити висновок, що фармацевт-косметолог зобов'язаний мати вищу освіту другого (магістерського) рівня та пройти інтернатуру навіть при проведенні косметологічних процедур неінвазивного характеру.

Водночас, косметологічні послуги, які виконуються безпосередньо шляхом проникнення через природні зовнішні бар'єри організму (шкіра, слизові оболонки), потребують додаткового дозволу, оскільки їх відносять до категорії медичних послуг. Відповідні фахівці мають відповідати вимогам фармацевта-косметолога, оскільки виконують окремі його посадові обов'язки, а також мають отримати спеціальний дозвіл (ліцензію на медичну практику).

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Науково-практичний коментар до статті 138 Кримінального кодексу України : Науково-практичний коментар від 01 січня 2009 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KK004641>.
3. Класифікатор професій : Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Profession/List?lang=uk-UA&id=d4162ef8-2771-4ac5-99ef-1d4b6f5336af&tag=KlasifikatorProfesii-Poshuk>.
4. Зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ МОЗ України від 06 червня 2022р. № 958. URL: <https://www.dls.gov.ua/print-article/?pa=97719>.